

Draagt zorg voor natuur, grond en water

Auteurs	Ytje Hoekstra; Annemiek Mandemaker; Johannes Arendz; Gerard Tamminga
Laatst gewijzigd	13 september 2018
Licentie	CC Naamsvermelding 4.0 Internationale licentie
Webadres	https://maken.wikiwijs.nl/125671

Dit lesmateriaal is gemaakt met Wikiwijs van Kennisnet. Wikiwijs is hét onderwijsplatform waar je leermiddelen zoekt, maakt en deelt.

Inhoudsopgave

Introductie

- Biodiversiteit
- Tot slot

Biodiversiteit

- Opdracht Biodiversiteit

Ecologie Basis

- Neventakken in de agrarische sector
- Biodiversiteit
- Flora en fauna
- Flora
- Fauna
- Vogels
- Weidevogels
- Ganzen
- Erfvogels
- Insecten
- Zoogdieren
- Landschapselementen

Ecologie Onderzoek

Ecologie Eind

- Wet Natuurbescherming

Over dit lesmateriaal

Introductie

Biodiversiteit

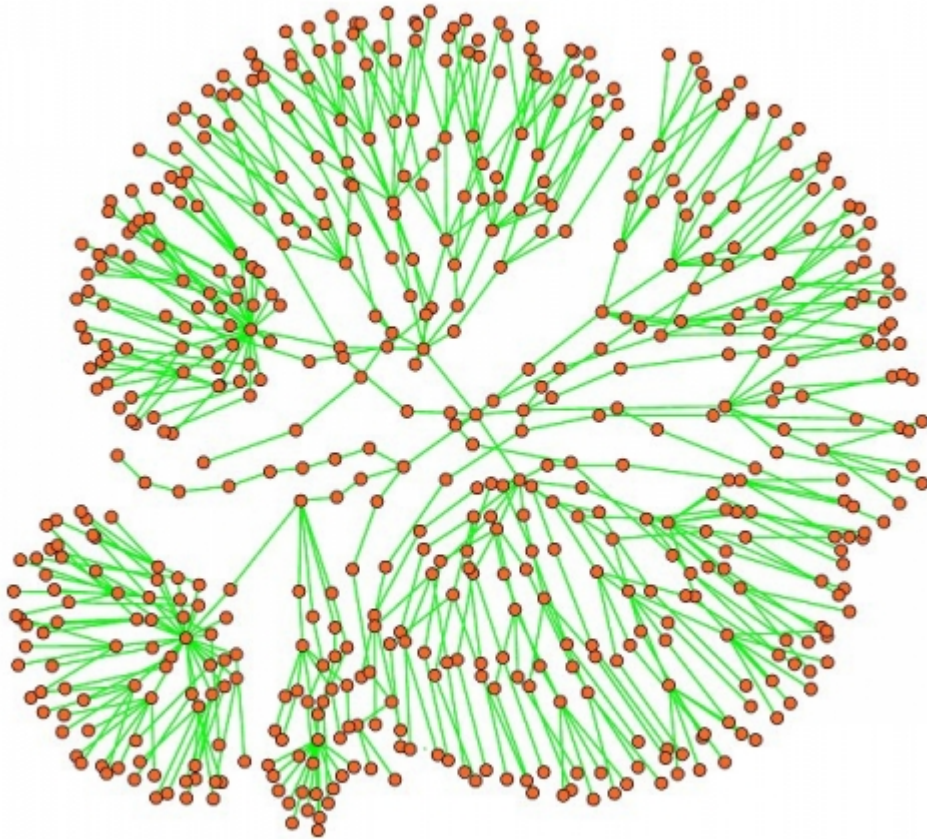
Biodiversiteit, een woord/term waar je niet meer om heen kunt. Overal in de media kom je het tegen. Maar wat houdt het eigenlijk in? En wat kun je er mee? Wat kun je er wellicht niet mee? Is het een idealisme? Wanneer je het gaat googlen en je komt terecht op Wikipedia, dan staat er een hele mooie, maar moeilijke verklaring van het woord Biodiversiteit:

'**Biodiversiteit** of **biologische diversiteit** is een graad van verscheidenheid aan levensvormen (soorten, genen etc.) binnen een gegeven [ecosysteem](#), [bloom](#) of een gehele [planeet](#). De biodiversiteit wordt vaak gebruikt als een indicator voor de gezondheid van een ecosysteem. Daarvoor wordt de aanwezige biodiversiteit vergeleken met historische gegevens of gegevens uit vergelijkbare gebieden.'

En dan is er een nieuw onderwerp in het Groene onderwijs, namelijk 'Draagt zorg voor Natuur, Grond en Water'. Dit is een werkproces van de Beroepsproeve Onderhoud Groen. In dit werkproces worden onder andere de volgende onderdelen behandeld:

- Signaleert afwijkingen aan flora en fauna en onderneemt passende actie;
- Past werkzaamheden aan op de eigenschappen van bodem, grond en (plant)materiaal;
- Beoordeelt vakkundig de staat van natuur, grond en water;
- houdt rekening met flora en fauna bij werkzaamheden;
- is bewust van (financiële) gevolgen van acties;
- checkt gedisciplineerd de omgevingsfactoren;

Tot slot

Een complex werkproces, maar wel een hele uitdagende. Met onderwerpen die je steeds meer en meer tegenkomt in je dagelijkse praktijk. Middels dit praktische lespakket leren we je wat biodiversiteit is en hoe dit toegepast kan worden in de directe leef- en woonomgeving. Daarnaast leren we je de regel- en wetgeving met betrekking tot alles wat leeft in de tuinen, parken en natuur.

Biodiversiteit

Biodiversiteit is een woord met een hele brede dekking. In de introductie staat het best wel moeilijk omschreven, vrij vertaald betekent het dat alles met elkaar te maken heeft en alles van elkaar afhankelijk is.

Maar heeft dit nu met landbouw te maken? Heeft het met de veehouderij te maken? Heeft het met groenvoorziening te maken? Heeft het met natuur te maken? Veel vragen. Misschien geeft de volgende webpagina jou daar een antwoord op. Klik op onderstaande link en ga door de webpagina heen. Door deze orientatie heb je meer inzicht gekregen wat biodiversiteit inhoudt.

<http://nilio.weebly.com/links.html>

Na het doorlopen van de webpagina, ga je de opdracht maken.

Opdracht Biodiversiteit

Wanneer je de pagina hebt bezocht, kun je wellicht onderstaande vragen beantwoorden. Maar aan te raden is dat je het veld in gaat, je op onderzoek uitgaat in natuurgebieden, in je woonplaats, in je gemeente. Vergeet ook niet op onderzoek uit te gaan op je stagebedrijf.

Leg zoveel mogelijk vast wat je ziet. Dit doe je met behulp van je mobiele telefoon. Uit de foto's, samen met onderstaande vragen, moet de biodiversiteit blijken. Je mag zelf voorstellen hoe je het geheel wilt presenteren.

- Wat is biodiversiteit?
- Waarom is biodiversiteit zo belangrijk?
- Hoe biodivers is mijn dagelijkse leefomgeving?
- Hoe biodivers is mijn stagebedrijf?
- Welke activiteiten kan ik in mijn dagelijks leven doen om Flora & Fauna te beschermen?
- Welke activiteiten kan ik tijdens mijn stage doen om Flora & Fauna te beschermen?

Lesstof

Voor de lesstof maken we voor een groot deel gebruik van het boek Wet Natuurbescherming 1. Dit boek krijg je van je coach.

Examinering

Voor examinering zijn er twee mogelijkheden. Je doet schooltoetsen, deze zijn verplicht. Echter deze schooltoetsen geven geen recht op certificering. Wil je gecertificeerd natuurbeschermer worden, zul je een landelijk examen moeten afleggen. Dit landelijke examen is niet gratis!

Ecologie Basis

Ecologen bestuderen hoe soorten en populaties reageren op veranderingen door niet biologische factoren, voor het gemak maar even 'de mens'. In het basisdeel gaan we in op biodiversiteit, de kennis en bescherming van flora en fauna en tot slot over landschapselementen.

De laatste jaren is dit ook een onderdeel van de bedrijfsvoering geworden van veel agrariërs, dan neventak genoemd.

Neventakken in de agrarische sector

Een neventak op een agrarisch bedrijf is een kleinere bron van inkomsten naast de hoofdbron van het bedrijf. Een akkerbouwbedrijf produceert bijvoorbeeld aardappels als hoofdbron van inkomsten. Daarnaast heeft het bedrijf scharrelkippen, waarvan ze de eieren aan huis verkopen. Deze scharrelkippen vormen de neventak van dit akkerbouwbedrijf. Een neventak is dus bedoeld om het inkomen van de boer aan te

---

vullen. Tegenwoordig starten veel agrarische bedrijven een neventak omdat ze onvoldoende inkomsten uit hun hoofdbron halen. Vaak is de neventak gericht op recreatie. De laatste jaren is hier echter een verschuiving in gekomen. Het agrarisch natuurbeheer is een belangrijkere rol gaan spelen in de bedrijfsvoering van diverse agrariërs. Een neventak die geld kan opleveren, welke ook nog eens bijdraagt aan de biodiversiteit van onze leefomgeving.

Op de website van Groene Ruimte staat een artikel over Agrarisch Natuurbeheer en van alles wat hier mee te maken kan hebben:

https://www.groeneruimte.nl/dossiers/agrarisch_natuurbeheer Het bestaat uit vele pagina's. Op diverse pagina's worden maatregelen beschreven, om de biodiversiteit omhoog te krijgen, met daarbij eventuele vergoedingen. Sommige vergoedingen zijn tijdelijk of vernieuwd.

Opdracht:

Maak een overzicht van de maatregelen die je kunt nemen om de weidevogelstand op je bedrijf omhoog te brengen.

- Geef per maatregel aan wat de gevolgen zijn voor de weidegang;
- Geef per maatregel aan wat de opbrengsten (in euro's) zijn van deze maatregel (let op: een opbrengst kan ook negatief zijn!)
- Geef per maatregel aan wat de mogelijke subsidies zijn voor het realiseren hiervan;
- Geef per maatregel aan wat of deze subsidies kostendekkend zijn.

Biodiversiteit

Biodiversiteit is een samentrekking van de woorden "biologische" en "diversiteit". Diversiteit betekent verscheidenheid. Biodiversiteit verwijst naar het aantal, het aanbod en de variatie van alle levende organismen: dieren, planten, schimmels en micro-organismen. Inschatten of een gebied gezond is, kan daarom door het tempo bepalen waarmee bepaalde soorten verdwijnen of zelfs uitsterven.

Biodiversiteit is het aantal aanwezige soorten in een stuk natuur; in een natuurgebied, cultuurlandschap... of rond de boerderij.

Een grote biodiversiteit: Moet dat dan? Niks moet. Maar het blijkt dat grote biodiversiteit zorgt voor een evenwichtiger, zelf herstellende natuur. Die uiteindelijk beter is voor mens en natuur.

Je kunt als boer natuurlijk voor méér gaan. Méér gras, méér koeien en méér melk.

Die ligboxstal voor 300 koeien, moet tenslotte ook afbetaald worden. Maar je zult zien, dat zo'n stuk weiland steeds armer wordt. Er komen steeds minder voedingsstoffen. Je zult vaker moeten bemesten. En dat komt de natuur niet ten goede. Minder dieren vinden zo'n weiland aantrekkelijk.

Op de volgende pagina, <https://www.melkvee.nl/artikel/41594-kruiden-gras-goed-voor-vogels-maar-wat-doe-je-er-mee/>, zie je een afbeelding van de biodiversiteit in een gemiddeld weiland in Friesland van zo'n veertig jaar terug. Door het (kleinschalig) beheer van toen, konden we spreken van een 'rijke weide'. Niet enkel gras, maar ook wilde bloemen en kruiden hadden er een plek. Dat zorgde voor een grote biodiversiteit. Met andere woorden, er kwamen veel soorten dieren voor.

Op de volgende pagina's, <https://mapio.net/pic/p-13723795/> en <https://www.werkaandemuur.nl/nl/werk/Zonsondergang-weiland/188057> wordt het gemiddelde weiland getoond in 2016. Er is intensief geboerd. Er werd alles aan gedaan, om een "hoge opbrengst" uit de grond te halen. D.w.z. voor de grasproductie, dus voor de koeien, dus voor de melk. Maar er komen nu veel minder soorten dieren in voor. Dus je ziet al, dat *hoge opbrengst* tussen aanhalingstekens staat. Het is maar net hoe je dat bekijkt...zonder bloemen geen bijen en zonder bijen geen bloemen! Alles in de natuur hangt samen. Haal je één of meerdere elementen (planten of dieren) uit deze 'keten', dan heeft dat (grote) gevolgen. Op de langere termijn zou het kunnen betekenen, dat er geen landbouw meer kan worden bedreven op dat stuk land. En dat wil de boer natuurlijk ook niet. Maar het kan zelfs nog veel verstrekkender gevolgen hebben. Minder biodiversiteit, kan op termijn leiden tot het uitsterven van hele soorten. En hoe raar dat misschien ook klinkt. Daartoe behoort ook de mens...

Bijgevoegd vind je 15 links naar de uitzendingen van een serie op de Belgische TV van een paar jaar terug. Wanneer je alle 15 filmpjes hebt gezien, heb je van alles over Biodiversiteit mee kunnen krijgen.

Biodiversiteit gaat er op achteruit (Belgische TV)
kn.nu/ww.53d3422 (youtube.com)

Biodiversiteit in België, Deel 1
kn.nu/ww.71b58bf (youtube.com)

Biodiversiteit in België, Deel 2
kn.nu/ww.16e2c58 (youtube.com)

Biodiversiteit in België, Deel 3
kn.nu/ww.dd12fbb (youtube.com)

Biodiversiteit in België, Deel 4
kn.nu/ww.2d69c16 (youtube.com)

Biodiversiteit in België, Deel 5
kn.nu/ww.4bea78e (youtube.com)

Biodiversiteit in België, Deel 6
kn.nu/ww.0b2c873 (youtube.com)

Biodiversiteit in België, Deel 7
kn.nu/ww.3b571a5 (youtube.com)

Biodiversiteit in België, Deel 8
kn.nu/ww.31d5e73 (youtube.com)

Biodiversiteit in België, Deel 9
kn.nu/ww.7226f11 (youtube.com)

Biodiversiteit in België, Deel 10
kn.nu/ww.6583dd5 (youtube.com)

Biodiversiteit in België, Deel 11
kn.nu/ww.ec9f1e9 (youtube.com)

Biodiversiteit in België, Deel 12
kn.nu/ww.ee13a61 (youtube.com)

Biodiversiteit in België, Deel 13
kn.nu/ww.e747ad8 (youtube.com)

Biodiversiteit in België, Deel 14
kn.nu/ww.d10134f (youtube.com)

Biodiversiteit in België, Deel 15
kn.nu/ww.60f946b (youtube.com)

Flora en fauna

Wilde flora en fauna is de verzameling dieren en planten die in een bepaald gebied of periode in de natuur voorkomen. Zoals bijvoorbeeld de weidevogels.

In 2017 is de Wet Natuurbescherming van kracht geworden. De wet beschermt drie verschillende onderdelen in de natuur:

- gebieden;
- bossen;
- soorten.

Op deze manier heeft de Nederlandse overheid internationale afspraken in de Nederlandse wet opgenomen. In de toekomst wordt de Wet Natuurbescherming onderdeel van de nieuwe Omgevingswet.

Flora

Wilde bloemen, natuurlijke flora. Insecten zoals vlinders zijn er dol op. Soms is het ook helemaal niet leuk. Wanneer is flora onkruid? Wanneer is het gewenst? Wat vind jij?

Opdracht 1:

Lees het artikel uit Trouw: 1 op de 5 planten met uitsterven bedreigt.

<http://www.trouw.nl/tr/nl/4332/Groen/article/detail/4298759/2016/05/11/Een-op-de-vijf-plantensoorten-met-uitsterven-bedreigd.dhtml>

Maak twee-tallen. Wat zouden jullie kunnen doen om de planten te beschermen ?
Maak een presentatie over dit onderdeel. En presenteer het aan de klas.

Opdracht 2:

Flora van Nederland

Ga met tweetallen op zoek naar de wilde flora uit de buurt. Maak een eigen digitaal flora-boekje van minimaal 20 planten. In de beschrijving moet de afbeelding, de wetenschappelijke naam, de familie naam en de vindplaats staan.

Mocht je gebruik willen maken van www.waarneming.nl, doe dit gerust, is zeer sterk aan te raden. Ook is een app als obsidentify een prachtig mooie app om te gebruiken om je gevonden planten mee te determineren

De volgende planten moeten er in ieder geval in staan.

1. pinksterbloem
2. Grote teunisbloem
3. paarse dovennetel
4. boterbloem
5. gewone melkdistel
6. veldzuring
7. echte kamille

Voor hulp bij het determineren:

<http://www.floravannederland.nl/home/>

www.waarneming.nl

app: obsidentify

Fauna

Fauna is alles wat kruipt, vliegt en zwemt. Leuk maar soms ook lastig.

Over het algemeen wordt de volgende indeling gemaakt:

- vogels;
- insecten;
- spinnen;
- reptielen en amfibieën;
- vissen;
- weekdieren;
- zoogdieren;

In de volgende menuitems worden een aantal van deze groepen behandeld, sommigen specifieker uitgediept.

Vogels

Met vogels is het net als met mensen, hoe meer je er kent, hoe leuker het wordt! Download de [app](#) van de vogelbescherming, of pak een vogelgids en kies buiten een plek om rustig te zitten. Welke vogels zie je? Zoek de naam en voer deze in op [waarneming.nl](#). Een hele mooie app om dit mee te doen is [Obsmapp](#). Zo tel je vogels.

Door op de volgende link te klikken: [Tuinvogeltelling](#), download je de lijst met afbeeldingen van vogels. Makkelijk bij het tellen. Wil je meer weten over specifieke vogels, klik dan op de volgende link: [online vogelgids](#)

Weidevogels

In de inleiding werd al geschreven dat sommige groepen zouden worden verdiept. Zo is bij de vogels een verdieping de "Weidevogels".

Op wikipedia staat het heel mooi omschreven wat een weidevogel is. Klik maar eens op de volgende link: ["Wat is een weidevogel"](#).

Opdracht 1

In 2012 ontstond een burgerinitiatief, 'Kening fan 'e Greide', buiten Friesland geheten 'King of the Meadows'. Een snelgroeende beweging van verontruste burgers, boeren, musici, docenten, terreinbeheerders wetenschappers, natuurbeschermers en zuivelmakers. Zij namen het initiatief om allerlei activiteiten

te ondernemen om de Grutto, onze nationale vogel, te beschermen. Klik op de volgende link: '[Kening fan 'e Greide](#)' en neem de website in zijn geheel door. Hierdoor krijg je alle info mee over de 'Kening fan 'e Greide', maar ook hele vele voorbeelden over het "boeren met de natuur".

Opdracht 2

De volgende link: '[De weidevogels](#)' is een interessant artikel over weidevogels. Lees dit door en je hebt weer wat leerstof opgedaan over weidevogels.

Opdracht 3

Klik op de volgende link een trailer van "[Het wonder van Marken](#)", een interessant filmpje over weidevogelbeheer op Marken, met andere woorden "Boeren met de natuur". Wil je kijken hoe de hele film tot stand is gekomen, klik dan op "[Youtube Het wonder van Marken](#)".

Ganzen

Over ganzen is veel te zeggen. Lees de volgende artikelen over ganzen en maak de opdracht.

[Artikel 1: NRC handelsblad](#)

[Artikel 2: Jagersvereniging](#)

[Artikel 3: Noord Holland Nieuws](#)

[Artikel 4: Wikipedia](#)

[Artikel 5: Vogelbescherming](#)

[Artikel 6: Ganzen bestrijden](#)

Opdracht

Jullie gaan debat voeren met elkaar. In de omgeving van school is een inspraakavond over het ganzenbeleid. Het gemeentebestuur wil weten hoe de bevolking over de ganzen denken en hebben de avond belegd.

De docent verdeelt de klas in groepen voor en tegenstanders. Zorg dat je goed je standpunten naar voren brengt. Maar luister ook naar de andere groep. Uiteindelijk moet de docent met een algemene verklaring komen, waarin iedereen zich kan vinden.

Erfvogels

Uilen, de ringmus de boerenzwaluw en de torenvalk. Het zijn allemaal erfvogels.

Erfvogels zijn vogels die leven op het boerenland, op en rondom boerderijen en landelijk gelegen woningen, op erven in hagen en houtwallen. Lees hier hoe je [erfvogels](#) kunt beschermen en maak de opdracht.

Opdracht 1

Maak een overzicht welke ervvogels er allemaal zijn.

Opdracht 2

Maak een Kahoot van 10 ervvogels. Dit doe je alleen. Doe de kahoot in de klas.
Succes!

Insecten

Je weet inmiddels dat insecten zoals libellen, vlinders en sprinkhanen prima indicatoren zijn, voor het bepalen van de toestand van het milieu. Het wel of niet voorkomen van een bepaalde soort, zegt veel over de ontwikkeling van de vegetatie. Ook zijn het goede graadmeters gebleken voor het aantonen van klimaatveranderingen.

Je kunt op verschillende manieren insecten aantrekken. Lees de volgende artikel maar over het nut van insecten:

- [Artikel 1](#)

- [Artikel 2](#)

- [Artikel 3](#)

- [Artikel 4](#)

- [Artikel 5](#)

Opdracht

Schrijf een advies voor een vlinderrijke schooltuin. Hierin moet komen te staan, waarom het belangrijk is dat op school meer vlinders zouden moeten komen. Plus minimaal twee maatregelen die makkelijk uitvoerbaar zijn om meer vlinders aan te trekken. Geef ook direct aan hoe, waar, door wie en wanneer de maatregelen uitgevoerd zouden kunnen worden.

Het advies stuur je per mail naar de directeur van de school.

Zoogdieren

Zoogdieren kunnen gelden als indicatoren in het landschap. Zoogdieren laten zien, hoe het met het land gesteld is. Een aantal soorten neemt de laatste jaren sterk af, onder meer doordat hun leefomgeving vernietigd of versnipperd raakt. Bijvoorbeeld de Noordse woelmuis.

Maar ook veel amfibieën en reptielen zijn goede indicatoren van de kwaliteit van de terreinen waarin ze voorkomen. Dit zijn de 10 meestvoorkomende zoogdieren om ons heen. (bron [zoogdierenvereniging](#))

- 1. Vleermuis (Laatvlieger en gewone dwergvleermuis)
- 2. Egel
- 3. Eekhoorn
- 4. Huismuis
- 5. Mol
- 6. Bosmuis
- 7. Konijn
- 8. Haas
- 9. Veldmuis
- 10. Huisspitsmuis

Opdracht

Maken van een kleine platte vleermuiskast

Wat heb je nodig voor de vleermuiskast:

- Ruwe plank van minimaal 1,5 cm. dikte.
- Lengte ongeveer 40 cm. Breedte van de plank ongeveer 20 - 25 cm. Minimaal 1,5 cm. dik.
- Zijkanten: Rachelhout (panlatten) van 2,5- tot 3,5 cm. (onderdelen a,b,c.)
- (onderdeel d): voor het krijgen van een smalle invliegopening (max. 1,7 cm.!) moet de maat precies goed zijn. De dikte van het vulplaatje (d) is afhankelijk van de dikte van het gebruikte rachelhout voor de zijkanten (a,b,c).
- Stevig messing scharnier. Stukje dakleer of loodslab voor bovenzijde. Eén of twee grote schroefogen om de kast te sluiten
- Maten: Alle maten staan aangegeven in centimeters.

Wil je het bekijken op youtube, klik dan hier: [Maken van een vleermuizenkast](#)

Opdracht

Maken van een kleine platte vleermuiskast

Wat heb je nodig voor de vleermuiskast:

- Ruwe plank van minimaal 1,5 cm. dikte.
- Lengte ongeveer 40 cm. Breedte van de plank ongeveer 20 - 25 cm. Minimaal 1,5 cm. dik.
- **Zijkanten:** Rachelhout (panlatten) van 2,5- tot 3,5 cm. (onderdelen a,b,c.)
- (onderdeel d): voor het krijgen van een smalle invliegopening (max. 1,7 cm.!) moet de maat precies goed zijn. De dikte van het vulplaatje (d) is afhankelijk van de dikte van het gebruikte rachelhout voor de zijkanten (a,b,c).
- : Stevig messing scharnier. Stukje dakleer of loodslab voor bovenzijde. Eén of twee grote schroefogen om de kast te sluiten
- **Maten:** Alle maten staan aangegeven in centimeters.

Landschapselementen

Landschapselementen is een verzamelnaam voor dijken, bomenrijen, heggen en houtwallen, geriefhoutbosjes, knotbomen, erfbeplanting, sloten, beken en poelen. Veel landschapselementen werden in het verleden door boeren onderhouden als onderdeel van de bedrijfsvoering. Zo werden houtwallen onder andere gebruikt als veekering en voor het hakhout voor de kachel. Hoogstamfruitbomen gaven voedsel aan de boer en knotbomen gaven geriefhout, wat op diverse manieren kon worden gebruikt.

Veel landschapselementen zijn in de laatste decennia in verval geraakt, omdat ze geen directe functie meer hebben voor de eigenaar. Ze hebben echter veel waarde als vormgevers van het landschap en bieden voedsel en beschutting voor veel planten en dieren.

Voor het onderhouden van diverse landschapselementen zijn subsidies beschikbaar. Dat geldt onder andere voor houtwallen, poelen, geriefhoutbosjes, landweren, knip- en scheerheggen, struweelhagen, elzensingels, hoogstamboomgaarden, eendenkooien, rietzoom en klein rietperceel, rasters en knotwilgen.

Op de website van Groene Ruimte staat een artikel over Agrarisch Natuurbeheer en van alles wat hier mee te maken kan hebben:

https://www.groeneruimte.nl/dossiers/agrarisch_natuurbeheer Het bestaat uit vele pagina's. Op diverse pagina's worden maatregelen beschreven, om de biodiversiteit omhoog te krijgen, mede door het stimuleren van diverse landschapselementen. Ook worden enkele maatregelen beschreven waarbij vergoedingen te verkrijgen zijn. Sommige vergoedingen zijn tijdelijk of vernieuwd.

Opdracht:

Maak een overzicht van de maatregelen die je kunt nemen om de landschapselementen op je bedrijf te beheren.

- Geef per maatregel aan wat de gevolgen zijn voor de weidegang;
- Geef per maatregel aan wat de opbrengsten (in euro's) zijn van deze maatregel (let op: een opbrengst kan ook negatief zijn!)
- Geef per maatregel aan wat de mogelijke subsidies zijn voor het realiseren hiervan;
- Geef per maatregel aan wat of deze subsidies kostendekkend zijn.

Ecologie Onderzoek

In dit onderdeel maak je aanvullende opdrachten. Alle opdrachten verwerk je in een Word-document. Mocht je een ander programma willen gebruiken, dan overleg je met je docent.

De opdrachten lever je in bij je docent. Na goedkeuring van de uitwerking, presenteer je op het afgesproken moment jouw bevindingen.

Opdracht

1. Fotoverslag van minimaal 10 weidevogels
2. Foroverslag van minimaal 10 verschillende weilanden in de regio van jouw school
2. Fotoverslag of film van een activiteit ter behoud van een landschapselement
3. Fotoverslag of film van het maken/ophangen/opgehangen van een nestkasten
4. Fotoverslag van het maken en plaatsen van een insectenvoorziening
5. Fotoverslag of video van het werken aan een voorziening voor zoogdieren.
6. Een PowerPoint of prezi over ervogels.
7. Presentatie opdrachten

Ecologie Eind

Wet Natuurbescherming

De Wet Natuurbescherming is een nieuwe wet. Hij bestaat sinds 1 januari 2017. De wet vervangt drie wetten, namelijk de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en Faunawet. Doordat het nu één wet is geworden, zijn er in één keer minder regels, waardoor het overzichtelijker is geworden, geen drie wetten met hun diverse regels, maar één wet met haar regels.

De cursus in deze wetgeving wordt door school verzorgd, hij is niet gratis. Aan het eind kan deel worden genomen aan een landelijk examen, waardoor je na behalen in het bezit komt van een certificaat.

Over dit lesmateriaal

Colofon

Dit arrangement is deels ontwikkeld met aanvullende middelen vanuit het Kenniscentrum Natuur en Leefomgeving (KCNL), project Natuurinclusieve Landbouw/Weidevogels.

Auteurs	Ytje Hoekstra ; Annemiek Mandemaker; Johannes Arendz; Gerard Tamminga
Laatst gewijzigd	13 september 2018 om 14:11
Licentie	Dit lesmateriaal is gepubliceerd onder de Creative Commons Naamsvermelding 4.0 Internationale licentie. Dit houdt in dat je onder de voorwaarde van naamsvermelding vrij bent om: <ul style="list-style-type: none"> • het werk te delen - te kopiëren, te verspreiden en door te geven via elk medium of bestandsformaat • het werk te bewerken - te remixen, te veranderen en afgeleide werken te maken • voor alle doeleinden, inclusief commerciële doeleinden.

[Meer informatie over de CC Naamsvermelding 4.0 Internationale licentie](#)

Aanvullende informatie over dit lesmateriaal

Van dit lesmateriaal is de volgende aanvullende informatie beschikbaar:

Leerniveau	;
Eindgebruiker	leerling/student
Moeilijkheidsgraad	gemiddeld
Trefwoorden	inhoudsopgave, samenvoegen

Bronnen

Bron	Type
Biodiversiteit gaat er op achteruit (Belgische TV) https://www.youtube.com/watch?v=At5dPIOW0FM	Video
Biodiversiteit in België, Deel 1 https://www.youtube.com/watch?v=XMhyCmuzpfg	Video
Biodiversiteit in België, Deel 2 https://www.youtube.com/watch?v=THqOzmv9dpc	Video
Biodiversiteit in België, Deel 3 https://www.youtube.com/watch?v=m3EutBpAWdQ	Video
Biodiversiteit in België, Deel 4 https://www.youtube.com/watch?v=MIh4kGAhN7g	Video
Biodiversiteit in België, Deel 5 https://www.youtube.com/watch?v=JFUe21EcRSQ	Video

Biodiversiteit in België, Deel 6 https://www.youtube.com/watch?v=7MLKOWAU4y0	Video
Biodiversiteit in België, Deel 7 https://www.youtube.com/watch?v=KZ4N6jDoWH8	Video
Biodiversiteit in België, Deel 8 https://www.youtube.com/watch?v=Sy0v30YNUog	Video
Biodiversiteit in België, Deel 9 https://www.youtube.com/watch?v=k3BrnOAA6kY	Video
Biodiversiteit in België, Deel 10 https://www.youtube.com/watch?v=dAjhRic60Z0	Video
Biodiversiteit in België, Deel 11 https://www.youtube.com/watch?v=XAB_dQirUyE	Video
Biodiversiteit in België, Deel 12 https://www.youtube.com/watch?v=8Z-S6DgBMI0	Video
Biodiversiteit in België, Deel 13 https://www.youtube.com/watch?v=FJq6_wNjVEE	Video
Biodiversiteit in België, Deel 14 https://www.youtube.com/watch?v=gbq5opcmFAk	Video
Biodiversiteit in België, Deel 15 https://www.youtube.com/watch?v=UbdK3abrCbQ	Video